

**Empowering
society**

Technical Assistance to
Public Service Media
in the Western Balkans

Funded by the European Union

ZAJEDNIČKI PRINCIPI FINANSIRANJA ZA JAVNE MEDIJSKE SERVISI NA ZAPADNOM BALKANU

Priznajući važnost javnih medijskih servisa (JMS) za procese demokratizacije u zemljama zapadnog Balkana koje teže pristupanju Evropskoj uniji (EU);

Ističući standarde Savjeta Evrope o finansiranju JMS-a, principe javnog finansiranja za JMS-e Evropske radiodifuzne unije (EBU) i najbolje prakse u Evropi;

Priznajući važnost da se JMS razvija u skladu sa socijalnim, ekonomskim i tehnološkim trendovima i potrebu da se njima prilagodi te tako JMS stekne ključnu ulogu u društvu na svim platformama;

Naglašavajući važnost proizvodnje visokokvalitetnih sadržaja kao vjerodostojnog alata u borbi protiv dezinformacija i odgovarajućih potrebnih ulaganja u JMS, a posebno u proizvodnju vijesti;

Ističući važnu ulogu koju JMS igra kao glavni doprinositelj u proizvodnji visokokvalitetnog lokalnog nacionalnog i evropskog sadržaja i ulozi JMS-a u konsolidaciji društva i podržavanju socijalne kohezije, uključujući u to pokrivanje glavnih sportskih i kulturnih događaja od nacionalnog značaja;

Naglašavajući važnost stabilnog, nezavisnog, adekvatnog i održivog finansiranja JMS-a koje im omogućava da ispune svoju javnu funkciju;

Razumjevajući značaj JMS-a za razvoj nacionalnih kreativnih industrija i talenata;

Naglašavajući važnost ulaganja u inovacije u svim aspektima rada javnih medijskih servisa kao pokretačke snage medijske industrije;

Priznajući da EU redovno prepoznaje važnost JMS-a kao sastavni dio razvoja medija i medijskih sloboda u poglavljima 23/24 i poglavlju 10 izvještaja EK u okviru pregovora o napretku zemalja u procesu pristupanja EU;

Predstavnici parlamenata, regulatornih tijela, civilnog sektora i JMS-a u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu*, Sjevernoj Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji dogovorili su se o sljedećim zajedničkim principima za finansiranje JMSa na zapadnom Balkanu, shodno kojima finansiranje treba da bude:

- 1. U službi društvene uloge i odgovornosti javnog medijskog servisa i demokratije**
- 2. Nezavisno**
- 3. Zakonski valjano**
- 4. Politički podržano**
- 5. Stabilno i fer**
- 6. Okrenuto ka budućnosti**
- 7. Odgovorno**
- 8. Savjesno**
- 9. Podložno javnoj raspravi**

U službi društvene uloge i odgovornosti javnog medijskog servisa i demokratije

1. Javni medijski servisi su ključni za proces demokratizacije u zemljama kandidatima za pristupanje EU i njihovo finansiranje treba smatrati **ulaganjem** u društvo i demokratiju.
2. Ulaganje u visokokvalitetne, nezavisne i kredibilne javne medijske servise treba smatrati **ulaganjem u razvoj demokratske kulture**, diskursa, znanja i društva.

Nezavisno - ne oslanja se na političku uslugu, čime se promovise povjerenje u JMS i njegov status istinski neophodne usluge

3. Samo **nezavisno**, stabilno i odgovarajuće finansiranje će omogućiti JMS-ima da ostvare svoju važnu **ulogu u društvu** za informisanje, dijalog, edukaciju, zabavu i povezivanje građana.
4. Nezavisno finansiranje javnih medijskih servisa je glavni preduslov za **institucionalnu i uređivačku nezavisnost JMS-a**.

Zakonski valjano

5. Zakonodavni okviri koji regulišu JMS-e treba da osiguraju efikasne, praktične, izvodljive i u praksi sprovodive mehanizme finansiranja JMS-a.
6. Pravni okviri koji tretiraju JMS-e treba da pruže dovoljnu zaštitu za finansiranje JMS-a, bez političkog uplitanja ili pritiska.
7. Gdje još nije moguće uvesti pretplatu, i umjesto nje se praktikuje finansiranje iz državnog budžeta, potrebno je uvesti snažne zaštitne mjere kako bi se izbjeglo političko uplitanje, uključujući fiksno finansiranje na duže periode (npr. 5 godina), zagarantovani fiksni procenat BDP-a i automatsko inflatorno prilagođavanje, izbjegavajući bilo kakvo direktno oslanjanje na diskreciju vlade kroz određeni ugovor ili na druge načine.
8. Izmjene zakonskih odredbi o finansiranju JMS-a trebalo bi praviti samo nakon sprovođenja odgovarajuće procjene uticaja i analize sačinjene od strane nezavisnog tijela te nakon sveobuhvatnih javnih konsultacija sa svim relevantnim učesnicima, uključujući JMS i civilno društvo.
9. Nacionalne **medijske strategije** koje donose vlade i parlamenti u dijalogu sa svim ključnim medijskim igračima treba da naglase važnost javnih medijskih servisa i njihovog nezavisnog, stabilnog, adekvatnog i predvidljivog finansiranja.

Politički podržano

10. Političari i javnost uopšte se ohrabruju da redovno ocjenjuju pravilnu primjenu odgovarajućih zakonskih odredbi u vezi sa finansiranjem JMS-a.
11. Političari i javne ličnosti u zemljama zapadnog Balkana treba da se suzdrže od zagovaranja ukidanja pretplate i od toga da koriste ovaj stav kao sredstvo za pridobijanje

glasača u političkim kampanjama. Nezavisno finansiranje je ključno za uspostavljanje nezavisnog i kredibilnog JMS-a kao suštinskog elementa u demokratizaciji društva.

Stabilno i fer

12. Finansiranje putem pretplate je poželjan mehanizam za finansiranje JMS-a, koji osigurava direktnu vezu sa publikom i sa njom gradi neposredan odnos.

13. Diskusije o finansiranju JMS-a trebalo bi da se sprovode samo u vezi sa javnom funkcijom JMS-a u društvu i sa dogovorenom srednjoročnom strategijom JMS-a.

Okrenuto ka budućnosti

14. Finansiranje JMS-a treba da osigura ulaganja u novu tehnologiju, digitalizaciju i inovacije i treba da poveća kapacitet JMS-a da budu pokretačka snaga medijske industrije u datim zemljama.

Odgovorno

15. Finansiranje JMS-a treba da osigura najviši stepen **transparentnosti** i odgovornosti kroz redovno angažovanje internih i eksternih revizija i objavljivanje finansijskih planova i izveštaja.

Savjesno

16. JMS-i treba da primjenjuju i demonstriraju relevantne mjere efikasnosti u radu te da imaju troškovno osjetljiv pristup pri izradi svojih strategija i planova proizvodnje programa.

17. JMS-i treba da uspostave dobar sistem odgovornosti kako bi se osiguralo da su rukovodstvo JMS-a i relevantni organi upravljanja odgovorni za odluke o finansijskim pitanjima.

Podložno javnoj raspravi

18. JMS-i treba da izvještavaju javnost i organizuju redovne društvene diskusije kako bi obrazložili sprovođenje svoje uloge i misije u odnosu na odgovarajući finansijski okvir.

19. Preduslov za zdrave poslovne planove i utvrđivanje finansijskih potreba / troškova JMS-a je koherentna strategija (vizija, misija, kratkoročna i srednjoročna definicija sadržaja, funkcionalne strategije, programski i proizvodni standardi i normativi koji su transparentno / javno dogovorene i bez odlaganja verifikovani).

Ovi principi imaju za cilj uspostavljanje nezavisnog, održivog, adekvatnog i predvidljivog okvira finansiranja za kvalitetno i ka budućnosti orjentisano funkcionisanje javnih medijskih servisa na zapadnom Balkanu te pružanje podrške nastojanjima ovih zemljama da usklade svoje JMS-e sa međunarodnim standardima i najboljim praksama i time podrške njihovom članstvu u EU.

Napredak u implementaciji ovih principa će se mjeriti i vrednovati jednom godišnje.

Empowering
society

Technical Assistance to
Public Service Media
in the Western Balkans

Funded by the European Union

Napomena: Gore navedeni zajednički principi finansiranja JMS-a na zapadnom Balkanu dogovoreni su i usvojeni od strane predstavnika svih ključnih interesnih grupa koji su predstavljali šest zemalja zapadnog Balkana na „Regionalnom sastanku o financiranju JMS-a” koji je održan u Sarajevu 28. maja 2019. godine. Učesnici su takođe izrazili volju da prate implementaciju gore pomenutih principa sa ciljem pristupanja EU do 2025. godine.

Zemlja:

Institucija:

Pozicija:

Ime i prezime:

Potpis:

Mjesto i datum:

* Ovaj natpis ne prejudicira status Kosova i u skladu je sa rezolucijom 1244 i mišljenjem MSP-a o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti

